

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus VEEBRUAR 2021

Eesti tee valgustatuma tuleviku suunas.

Kui 1966.a. astusin reisilaeva „Vanemuine“ pardalt Eesti pinnale, ei osanud aimatagi kui suur seiklus oli algamas. Eesti ajalugu on täis pingete, üllatuste ja ähvardavate ohtude vaheldumist. Eestlasi ja soomlasi ühendab võitlus ühiste hädadega. Pärisorjuse all kannatanud Eesti olud on olnud rängemadki kui Soomes. Küll rõhus maarahvast Saksa aadlivõim ja kõrgklass. Viimaks nõukogude okupatsiooni jõhkrad katsed sõnavabaduse piiramise ning keelest ja usust võõrutamise kaudu maha suruda püha rahvustunne. Ajaloolased on tunnistanud, et kui diktatuuriaeg oleks kestnud kauem, oleks eestlus lõpuks hävinud. Oli viimane hetk ja ülim aeg vabanemiseks.

Esivanemate maa, oma piir ja juurtega rahvas.

Kaasaja suur oht on anglosaksi kultuuri pealetung ning üha kasvav inglise keele ülemvõim, mis võib tasahilju varastada eesti ja soome emakeele. See aga tähendaks meile ainuomase kultuuri, mõttelaadi ja rahvustunde hävimist.

Kuidas see oht tõrjuda?

Eelkõige on vaja poliitiliselt kindlustada liberaalne demokraatia. Ungari ja Poola hetkepoliitikas toimunu on hoiatav näide lühinägeliku isekuse võimust. Saksa AfD, Eesti EKRE ja muret tekitav osa Soome põlissoomlaste erakonnast viivad rahvad parempopulistlikule hävinguteele. Selle märgid viitavad otseselt saatuslikele 1930-tele Euroopas. Neil aastatel toimunud poliitilised arengud vapustasid kogu Euroopa demokraatiat.

Teine arengu tugisammas on õigusriigi põhimõte. See tähendab, et seaduskuulekus ja sõnavabadus hoitakse tingimatult au sees.

Enesemääramiseõiguse, usuvabaduse ja seaduslikkuse põhimõte on arengu ja kogu maailma tagatis.

Meie maailm on ühine. Kliimamuutusega toimetulek, looduskaitse ja kogu ÜRO poolt määratletud inimarengu eesmärgid on kõigi rahvaste ühine huvi.

Milline on Eesti aastal 2050?

Inimarengu raport juhatab hindama uusi väljakutseid. Eesti piirkondliku ebavõrdsuse ja linnastumisega kaasnevad muutused, Suur-Tallinna kasv, maapiirkondade elanike arvu kahanemine ning puhta õhu ja vee tagamise vältimatus on tingimused, mida peab arvestama tasakaalustatud ühiskonna kujundamisel.

Eestlaste elatustase on kaasajal parem kui kunagi varem. Kuidas käib käsi siis, kui põllud ja nurmed hoonestatakse, linnastumine neelab rohealad ja autostumine ummistab parklad ning reostab õhu?

Eesti keele grammatikas puudub futuurum - tuleviku vorm. Aga vähemalt meie, soomlaste, meelest on eestlastel hästi arenenud oskus haista tuleviku tuuli. Eestlastel on annet luua valgustatumat tulevikku. Selles lootusrikkama tuleviku ehitamise töös on Eesti luterlik kirik ja selle kogudused olnud alati võtmepositsioonil.

Tuleviku Eestit ehitatakse täna.

Veli-Matti Hynninen

Emeriitpraost, endina Loviisa koguduse õpetaja

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA VEEBRUARIS.

T, 2. veebruar kl 18 Tartu Rahu 101. aastapäeva tähistamine. Kogunemine Vabadussamba juures. Noorkotkad ja kodutütred süütavad 101 mälestusküünalt. Kõnelevad piiskop Tiit Salumäe, Haapsalu aselinnapea Tõnu Parbus ja KL Lääne maleva pealik Andres Välli. Modereerib Heiki Magnus.

R, 5. veebruar kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Kristo Hüdsi (Jaani kirik).

P, 7. veebruar kl 11 jumalateenistus armulauaga, 2. pühapäev enne paastuaegaa. Teema: Jumala sõna külv. Teenivad õpetaja Kristo Hüdsi ja Teno Ilves, organist Lia Salumäe (Toomkirik). **Kl 13 jumalateenistus armulauaga** De la Gardie hooldekodus.

Leerikool kl 13. Teemad: Piibel kui raamatute raamat. Vana ja Uus Testament. Kuidas mõista Piiblit? Kiriku ajalugu. Alpkristluse teke ja õpetuse kujunemine. Piiskop Tiit Salumäe (Jaanimaja).

T, 9. veebruar kl 18.30 toomkooi proov (toomkirik).

N, 11. veebruar kl 18.30 kogudusekool. 26. tund Skype'is teemal: Isiklik vaimulik elu.

Registreerimine Karin Teder 53935121.

R, 12. veebruar kl 9 hommikupalvus. Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik). **Kl 13.30** teetund (Jaanisaal). **Kl 17.30** segakooi proov (Toomkirik).

P, 14. veebruar kl 11 jumalateenistus armulauaga. Pühapäev enne paastuaega. Teema: Jumala armastuse ohvrtee. Teenivad piiskop Tiit Salumäe ja Kalle Jätsa. Organist Lia Salumäe (Toomkirik).

Lastekirik. Vastlapäeva kelgusõit. Kogunemine toomkirikus, kaasa võtta kelk ja sobivad riided.

T, 16. veebruar kl 18.30 toomkooi proov (Toomkirik).

K, 17. veebruar kl 12 palvepäeva jumalateenistus armulauaga. Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

R, 19. veebruar kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Kristo Hüdsi (Jaani kirik). **Kl 17.30** segakooi proov (Toomkirik).

P, 21. veebruar kl 11 paastuaja 1. pühapäeva jumalateenistus armulauaga. Teema Jeesus, kiusatuste võitja. Teenivad õpetaja Kristo Hüdsi ja Teno Ilves, organist Lia Salumäe. (Toomkirik).

Leerikool kl 13. Teemad: Jeesus Kristus. Jumal ja inimene. Lunastus. Õpetus kolmainsusest. Usutunnistused. Kümme käsku, patt, piht. Sakramendid. Meie Isa palve. Õp Kristo Hüdsi (Jaanisaal).

K, 24. veebruar kl 11 Eesti Vabariigi 103. aastapäeva kontsert-jumalateenistus toomkirikus. Teenivad piiskop Tiit Salumäe ja õpetaja Kristo Hüdsi. Kõnelevad Haapsalu linnapea Urmas Sukles ja LÜG õpilane - kõnekonkursi võitja. Orelil Lia Salumäe. Muusika: neidudekoor Canzone, dirigent Ulrika Grauberg (Toomkirik). **Kl 12** pärgade asetamine Läänemaa Vabadussamba juurde.

N, 25. veebruar kl 20.15 27. tund: Ohverdamine ja kümnis. Reg. Karin Teder 53935121 Skype.

R, 26. veebruar kl 9 hommikupalvus. Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

Kl 17.30 segakooi proov (Toomkirik). **Kl 18 on noorteõhtu,** koguduse noortetoas.

P, 28. veebruar kl 11 paastuaja 2. pühapäeva jumalateenistus armulauaga. Lastekirik. Teema Palve ja usk. Teenivad piiskop Tiit Salumäe ja Kalle Jätsa, organist Lia Salumäe (Toomkirik).

JUHATUSE KOOSOLEK JAANUARIS.

Pühapäeval 17. jaanuaril kogunes juhatus täies koosseisus Skype'i keskkonnas.

Juhatus võttis teadmiseks sõlmitud lepinguid ja taotlused. Haapsalu linnalt on laekunud toetus Jaani kiriku orelil remondiks, renoveerimistööd on alanud. Kultuurkapital toetas taotlust Haapsalu toomkirik – 30 aastat taaspühitsemise tähistamist ja fotostendi. Haapsalu Vanal kalmistul soovime

pastor Hörchelmannide perekonna hauaplatsi korrastada ning kalmistu kabel korrastada ja kasutamiseks avada. Perekeskuse juhataja Velda Veia lahkub ametist veebruaris. Vaja on lahendada Perekeskuse töö jätkamine.

Koguduse majanduslik olukord aastal 2020 oli stabiilne. Talitusi oli eelmise aastaga võrreldes umbes sama palju, liikmeannetajate hulk oli pisut vähenenud, turism suurenenud, pooled kontserdid jäid ära, energiakulud olid väiksemad. Kõik nimetatu on seotud koroonaviirusega, mis mõjutas väga palju kogu kiriku tegevust.

Arutati koguduse juhtorganite valimise korraldamist. Praegune juhatus ja nõukogu on väga hästi toiminud. Valimised toimuvad 4. – 10. aprillil 2021, ettevalmistused algavad märtsis. Valimised toimuvad nii kohapeal kui kirja teel. Uue nõukogu esimene koosolek toimub 25. aprillil 2021. Nõukogu liikmete arvuks jääb endiselt 30. Kandidaatide ülesseadmine toimub märtsi lõpus.

Käsitleti ka 2021. aasta tööplaane. 15.-22. augustil toimub Missio 2021 „Rõõm Vabadusest“, vaja on moodustada koguduse töörühm. Plaanis on Haapsalu Pereraadio loomine ning Johannese Sõnumite arendamine. EELK lauluraamatukomisjoni ettepanekul osaleb uue lauluraamatu katsekogudusena. Remonttöödest on kavas toomkiriku käärkambri ukse ja kantselei koridori hooldusremont. Muinsuskaitseametile on esitatud taotlus Jaani kiriku torni remondi toetamiseks.

Kristo Hüdsi

TULE KIRIKUSSE!

- ❖ järgi turvalise hajutamise põhimõtet (2+2 reeglit)
- ❖ desinfitseeri kirikusse sisenedes käsi ja kanna kaitsemaski või visiiri.

SISERUUMIDES JUMALATEENISTUSEL, KIRIKLIKUL TALITUSEL VÕI ÜRITUSEL

- ❖ istu hajutatult üle ühe pingirea (v.a perekonnaliikmed ja kirikutalitusel osalejad)
- ❖ tervita ja soovi rahu ilma füüsilise kontaktita

HAIGE VÕI VIIRUSKANDJAGA KOKKU PUUTUNUD

- ❖ ära liigu avalikes kohtades ega tule kirikusse
- ❖ võta ühendust perearstiga ja järgi juhtnõore ning lase ennast testida
- ❖ väldi kuni haiguse möödumiseni kõiki lähikontakte
- ❖ võta ühendust oma koguduse õpetajaga, kellelt saad nõu ja tuge

PALVETA

- ❖ viirushaiguse tõttu hukkunud inimeste hingede pärast
- ❖ COVID-19 haigusega nakatunute tervenemise eest
- ❖ arstide ja meditsiinipersonali eest, et Jumal annaks tarkust, jõudu ja vastupidavust haigete ravimisel ja nende eest hoolitsemisel
- ❖ kõigi ametnike ja otsustajate pärast, et Jumal annaks neile tarka meelt
- ❖ majandusraskustesse sattunud ettevõtete pärast
- ❖ kõigi inimeste hingerahu ja meelekindluse pärast Eestis ja kogu maailmas
- ❖ Issand Kristus hinge ja ihu arstina tervendab ja õnnistab.

Soovime sulle kannatlikku meelt ja õnnistust!

MEIE ISA PALVE XI.

Sest Sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen!

Iga Pühakirja lugeja võib märgata, et Jeesuse õpetatud Meie Isa palve viimane salm on märgitud sulgudes või puudub üldse (Mt 6:9-13 või Lk 11:2-4). Põhjus on selles, et Pühakirja vanemates käsikirjades puudub see täielikult. Samuti ei tunne seda osa vanakiriklikud pühakirja uurijad (Origenes, Hieronymus, Augustinus jt), ent siiski arvatakse, et need Jumala kiitus- ja ülistussõnad (doksoloogia) pärinevad algkoguduse aegadest, mil seda kasutati liturgias. Nimelt sünagoogi praktikas oli palvetele omane lõpetada neid kiitusesõnadega. Sageli loeti ja lauldi palveid, nii ka Meie Isa palvet. Seetõttu oletatakse, et loetavate ja lauldavate palvete eeskujul hakati Meie Isa palvet lõpetama samuti kiitus- ja ülistussalmiga. Antud Issanda kiitussõnad on pärit Taaveti kiituselaulust (1.Aj 29:10 jj). Tänapäeval lauldakse seda kogudustes mitmeti.

See ülistussalm viib tagasi Meie Isa palve alguse juurde. Martin Luther selgitab: „Ma pean olema kindel selles, et selline palve on meelepärane Isale taevas ja et Ta võtab seda kuulda; sest Tema ise on käskinud meid nõndaviisi paluda ning töötanud, et Ta tahab meid kuulda. Aamen, aamen, see tähendab: jah, jah, see sünnib tõesti nõnda.“

Jumala päralt on **riik** – see on Tema riik, mille pärast me palume, Tema tahab oma riigi kasvamist, seepärast tahab Ta kõik anda, mis me Jeesuse nimel Tema käest palume.

Jumala päralt on **vägi** – Tema on Kõigeväeline, Tema käes on kõik meelevald taevas ja maa peal, Tema võib meile anda kõik, mida palume.

Jumala päralt on **au** igavesti – Tema on Kõigevägevam ja igavene Jumal, Temalt tuleb Tema auriik ja see kõik läheb täide, mis me usus Jeesuse nimel palume.

Tõlkimata jäetav sõna „aamen“ on heebreakeelne sõna (אָמֵן „*amēn*“) ja tähendab „tugev või püsiv olema“. See ei ole lihtsalt inimlik soov, et miski oleks nõnda, vaid kinnitus, et see tõesti nii ongi. Sõna aamen kasutati erilistel ja pidulikel puhkudel, et väljendada oma nõustumist eelöelduga. Uues Testamendis on seda sõna vahel ka tõlgitud, kui see on lause algul (kreeka keeles *alēthōs, ep' alētheias*): „tõesti, tõepoolest“, aga teksti lõpuosades on see tõlkimata jäetud. Ja nii on tegemist sõnaga, mis ühendab kristlasi üle kõigi maailma keelte.

Kui me lõpetame oma palve ühise „aamen!“ lausumisega, siis me kinnitame, et me ei kahtle, et meie palvet kuuldakse. Martin Luther ütleb: „See sõna ei ole midagi muud kui kahtlustest vaba ususõna, mis ei palu mitte hea õnne peale, vaid teab, et Jumal ei valeta, sest Ta on töötanud seda anda, mida Temalt palume. Seal, kus ei ole sellist usku, ei toimu ka õiget palumist.“

Jeesus kinnitab: „Kõike, mida te iganes palves endale palute – uskuge, et te olete saanud, ja see saabki teile!“ (Mk 11:24). Nii võime meiegi täna, praegu ja iga kord oma palve lõpus öelda: Aamen! – jah, jah, see peab tõesti nõnda sündima.

Kristo Hüdsi

SAAME TUTTAVAKS – ÕP. PILLE HECKMANN-TALVAR.

Täna, 1. veebruaril täitub õpetaja Pille Heckmann-Talvaril 60 eluaastat. „See pole ju veel mingi vanus,“ naerab Pille, kes tunneb end endiselt noorena. Pille Heckmann-Talvar on EELK vaimulik, kes tegi 90ndatel Haapsalu koguduses viljakat lastetööd, viis kohalikesse koolidesse sisse usuõpetuse ja teenis pärast ordineerimist Martna ja Ridala kogudusi ja oli abiliseks Haapsalus. Praegu teenib ta eestlaste kogudusi Saksamaal ning töötab pastorina Naumburg-Ippinghauseni koguduses Hesseni maakirikus.

Pille on üles kasvanud Paliveres. „Meil oli peres kuus õde-venda, mina olin pesamuna, keda kõik hellitasid,“ meenutab ta naerusui. Kristlikku kasvatust kodus ei olnud, pigem elas ema, kes oli kaks korda Siberis käinud, pidevalt varjatud hirmu all, et mine tea, kas saadetakse uuesti. Jõuluajal kuulati siiski Soome raadiot, kust Pille jaoks jäid kõlama soomekeelsed jõululaulud. Veel on tal lapsepõlvest

meeles mõned Lääne-Nigula kirikuõpetaja Friedrich Pohlametsa peetud matused ja kord Saaremaal Kaarma kirikus kuulnud võimas orelimäng.

Elumuutus läbi ristimise

Noore emana Haapsalus elades hakkas Pille elu üle sügavamalt järgi mõtlema. Ühel päeval läks ta kirikuõpetaja Tiit Salumäe ukse taha sooviga lasta end ristida. „Tahtsin enda elu muuta ja olin kindel, et ristimise kaudu saan uued võimalused ja tee vabadusse,” meenutab ta. Pille ristiti koos poeg Otiga Jaani kirikus kinnise ukse taga, kuid üsna pea olukord muutus ja hakkasid puhuma vabaduse tuuled. Kirikuõpetaja kutsus Pille appi pühapäevakooli tegema, hiljem järgnesid teoloogiaõpingud. „Pühapäevakooliõpetajatena me väga hoolitsesime omavaheliste suhete eest, need mälestused soojendavad siiani südant,” kinnitab ta ja meenutab erilise tänutundega lastetöötajate kooskäimisi kirikuõpetaja kodus.

Usuõpetuse õpetamine Haapsalus oli samuti tore, kui esimesed viis aastat raskusi ja kemlemist seljatatud olid. Oma suurepäraseid oskusi rakendas Pille ka Eesti Usuõpetajate Liidu esinaisena. See oli väga intensiivne aeg, mis tekitas Pilles tohutu väsimustunde. Samale ajale langes ka diplomitöö kirjutamine Usuteaduse Instituudis ja igasugu ülesandeid oli ilmselgelt kogunenud liiga palju. Pille vajas ja igatses oma elus muudatust. Just siis tuli Haapsalu kogudusse tööle kirikuõpetaja Michael Heckmann Saksamaalt. Pille tundis endas jälle energiat ja ta ellu tulid tagasi värvid. Kui Michael Saksamaale naases, võttis Pille kutse vastu ja järgnes tärganud armastusele.

Alguses elati Veckerhagenis. Pille asus samas kirikuringkonnas tööle vikaarõpetajana ning Kasselis Waldorfikoolis usuõpetajana. Kui Michael pastoritöölt emerituuri siirdus, koliti Naumburgi, kus Pille hakkas teenima kahte kogudust: Naumburgi linnakogudust ja külakogudust väikses Ippinghausenis.

Koroonaaja väljakutsed

Praegu on seoses pandeemiaga raske aeg tervele ühiskonnale ja ka kogudused on silmitsi uute väljakutsetega. Tööd on tulnud palju ümber korraldada. Pille teenida olevates kirikutes ei ole alates adventiajast peetud avalikke jumalateenistusi. See ei ole piirangutega otseselt keelatud, kuid nii on ettevaatuse mõttes otsustanud koguduse juhatus. „Juhatusel on praegu pandud väga suur vastutus,” nendib Pille. Jumalateenistustest teeb Pille audio-failid, mis viiakse CD-l koguduseliikmetele koju või saadetakse elektroonilisel teel. Lisaks on iganädalasel võimalik saada jutlusetekst paberikandjal. Palvusi on proovitud läbi viia Zoomi kaudu, kuid nii ei jõuta siiski kõigi soovijateni.

Koguduse töötajad, kaasa arvatud üks 80aastane proua, on väga edumeelsed ja kasutavad omavaheliseks suhtlemiseks appi. Juhatus koosolekud on üle viidud interneti keskkonda. Vaimulikuna tunneb Pille, et pandeemiaajal on töömaht suurenenud. Rohkem aega kulub kirjutuslaua taga töötamisele. Inimesed helistavad ja kirjutavad oma muredega. Kiriku juurde on selleks üles seatud ka postkastid. Aega ei ole võimalik näpistada ka selle arvelt, et kasutada teenistuse jaoks mõnda varasemat jutlust. „Ikka peab uue tegema, sest vana ei sobi praegusesse aega,” nendib vaimulik. Kuna pikalt ette ei saa planeerida, on koguduse ajakiri, mida muidu anti välja neli korda

aastas, praegu modifitseeritud igakuiselt ilmuvaks telegrammiks. Pille suhtleb koguduseliikmetega ka WhatsAppi ja muude kanalite kaudu.

Leeritöö on praeguses olukorras viidud üle küberruumi ja toimub väiksemates gruppides. Noored on vahvad, leiab Pille. Nad oskavad suurepäraselt teha iseseisvat tööd ja otsida küsimustele vastuseid. Kevadised leeripühad toimusid eriolukorra tõttu alles hilissuvel ja isegi veel lõikustänapühäl. Selleks, et pereliikmed kirikusse ära mahuks, tuli korralda ühe asemel neli leeriteenistust. Ka lastetöö ei ole koroonaajal soiku jäänud. „Lastele on kiriku juurde üles riputatud pesunöör. Igal adventipühapäeval said lapsed sealt väikse paki,” jutustab kirikuõpetaja. Pakis leidis piiblilugu, meisterdamistöö või retsept. Jõuluõhtul süütasid lapsed kiriku juures küünlaid. Ülestõusmispühadel maalisid nad kodus kive ja töid need kiriku juurde. Ippinghausenis asub koguduse lasteaed, kus samuti tuleb arvestada piirangutega. Tänu Jumalale, sai vähemalt lasteaias korraldada jõulujumalateenistuse ja isegi traditsioonilise jõulunäidendi.

Pille õpetab usuõpetust ka kohalikus koolis, kus samuti on üle käinud karantiin. Lapsed alates 6. eluaastast on kohustatud maski kandma, kui nad oma koolipingist lahkuvad. See on nende jaoks muutunud tavapärase elu osaks. Pille ei tunnetata, et inimesed oleks viiruse tõttu hirmul, pigem suhtuvad mõistlikult. Teisalt on piirangute aeg veninud pikale ja kohati on ühiskonnas tunda väsimust. Möödunud nädalal jõudis Saksa meediasse rõõmustav uudis, et viimase seitsme päeva nakkusnäitaja on pärast kolme kuud esmakordselt langenud alla 100. „See uudis andis inimestele uut jõudu ja lootust,” rõõmustab Pille. Kõige üksikumana tunnevad end tema sõnul praegu keskealised inimesed, kelle tavapärane elukorraldus kannatab kõige enam.

Kirik peaks panustama noortesse

Küsimuse peale, millepoolselt Eesti ja Saksa kristlased erinevad, vastab Pille, et eestlased on konservatiivsemad. Saksamaal on jumalateenistustel vähem liturgiat ja see on tema hinnangul tavainimesele jõukohasem. Sarnane on see, et mõlemal pool on paljud „jõuluusku” või tulevad kirikusse alles siis, kui midagi on halvasti, mitte tänutundest. „Kahjuks inimesed kipuvad unustama, et koguaeg ei ole meil eksisteerinud heaoluühiskond,” nendib vaimulik.

Leerimineku traditsioon on Saksa noorte hulgas säilinud, kuid tihti on suurimaks motivatsiooniks leeripäeval saadavad kingitused. Need, kes tulevad Pille juurde leerikooli, peavad endale selgeks tegema ja ka koguduse ees tunnustama, mis on nende isiklik motivatsioon. Noored võtavad seda väga tõsiselt, on Pille kindel. On ka nii juhtunud, et mõni noor katkestab leerikooli pärast paarikuist õppimist. Kui keegi teadlikult otsustab, et see asi ei sobi talle, suhtub vaimulik sellesse lugupidavalt. Pille kiidab omaaegseid Eesti-Soome noorte leerilaagreid Haapsalus, kust ta on võtnud Saksamaale kaasa hulga kogemusi: „Soomlased panustasid väga palju noorte usulisse kasvatusse. Samas oli olulisel kohal ka ühine mäng.” Eestlasest pastori korraldatud leerilaagrid on Naumburgis väga hinnatud. Noortele meeldib arutelda aktuaalsetel teemadel. Nende jaoks on oluline mõtestada, kuidas elada tänapäeva maailmas kristlasena. Pille peab kahetsusväärseks, et Saksa kirik pidevalt prognoosib liikmete arvu langust ja vähendab vastavalt sellele ka pastorikohti ning liidab kogudusi. Tema arvates tuleks toimida vastupidiselt: „Kirik peaks mõtlema, mida teha, et inimesed välja ei astuks. Igas külas peaks olema oma pastor. Ja tuleks panustada noortetöösse.”

Piibel on täis avastusi

Pille arusaam Jumalast ei ole muutunud mitte seoses teisele maale kolimisega, vaid seoses vanemaks saamisega. Oma usutee alguses olevat ta olnud nagu noor hobune, kes alles koplisse lastud. Aastatega on temasse tulnud rahu. Ka Jumala saatmist oma elus peab Pille rahulikuks, justkui püsiks Jumal temaga samas tempos. Pille südames on aja jooksul süvenenud teadmine, et Jumal on tema kõrval koguaeg, mitte ainult palvehetkel või jumalateenistuse ajal. Erilise usulise kogemuse saab ta siiski just jumalateenistusest, mille ettevalmistamiseks on teinud tööd pühakirjaga. „On imeline teada, et Jeesus Kristus on minu päästja ja lunastaja,” nendib Pille, hääles sügav austus. Selle mõistmine, mis risti peal toimus, on olnud tema jaoks eriline protsess.

Kui Pille Piibli kätte võtab, meeldib talle lugeda Vana Testamenti: „Sealne juudi tarkus ja huumorimeel on väga vahvad,” kiidab ta. Teine lemmik on Johannese ilmutusraamatu lõpuosa, mis teeb tal südame lahti. Piibel on Pille hinnangul täis lõputuid avastusi, mida saab mõista alles pärast mitmekordset lugemist. Näiteks Pauluse tekstidesse süvenedes tuleb välja, et keeruliste sõnade taga on peidus lihtne sõnum ja tohutu tarkus.

Side Eestiga on säilinud

Eestist on Pille kaasa võtnud ja oma koguduses juurutanud kaks talle armsaks saanud traditsiooni: adventiküünla süütamise ja jõulurahu kuulutamise, mida korraldatakse koos linnavalitsuse ja kohalike katoliiklastega. Jõulurahu kuulutamine möödunud aasta jõuluõhtul oli väga eriline kogemus, sest jumalateenistusi ei toimunud. Viiruse leviku tõttu läbiviidud eelregistreerimine tegi asja veidi keerulisemaks. Nii mõnigi arvas, et just jõulurahu kuulutamine oligi nende jaoks tõeline ja eriline jõuluteenistus. Kirik oli avatud ja soojaks köetud. Inimesed said tulla jõulukuuske vaatama ja astuda altari ette jõulusõime juurde. Pille pani kirikusse kuuse alla ka töötajate jõulupakid, mille nad said sealt „kontaktivabalt” ära tuua. Kurb oli see, et ei saanud kirikus laulda jõululaule. Jõuluteenistusel on Pillel kombeks laulda eesti keeles kaasa „Oh, sa õnnistav”. Seitsme aasta jooksul on kogudus sellega ära harjunud.

Eestiga on Pille Saksamaal elades alati seotuks jäänud. Ta loeb huviga Eesti lehti ja tunneb rõõmu, kui Eestil läheb hästi. Sõbrannade ja vennaga suhtleb ta tihemini ja tuleb Eestisse nii sageli kui võimalik. Võibolla saab suvel Eestis ka juubelisünnipäeva tagantjärele tähistada.

Armas Pille, Johannese Sõnumite toimetuse soovib sulle jätkuvalt rohkem Jumala õnnistust, tervist ning armastust! Ootame järgmist kohtumist Sinu ja Michaeliga Eestis või Saksamaal!

Maria Strauss

ISAMAA SÜNNIPÄEV.

Ole tervitatud, Eesti Vabariik!
Sa oled mu armas kodumaa.
Täna sulle õnne, tarkust
ja rahu soovida saan.
Su elutee algus oli raske ja karm,
kõik ei teadnudki veel,
mida tähendab isamaa arm.
Palju tehti plaane,
ka räägiti valet.
Mõnigi mees näitas oma õiget palet.
Kuid sa kosusid, kodumaa,
vabaks jäid,
kuigi prii olla vähe aega sa said.
Tulevik oli tume,
sest Idast ei tõuse ainult päike.
Täna õnneks on see minevik,
minevik, mida ei tohi unustada,
sest see maa, kus me elame,
on püha.

Helju Tendal

RÄÄGIME LAPSEPÕLVEST.

Olen sündinud 1937. a, kasvasin minu meelest kõige kaunimas Eesti väikelinnas, millest voolas läbi ilus puhta veega väga kalarikas ja vähirikas jõgi. Kodu oli jõe ääres, et unelauluks oli jõe kohin. Ümber meie koduaia olid istutatud kased, jalgväravat ümbritsesid võimsad vahtrad, palju sireleid, õunapuid. Igal kasel oli kuldnokkade pesakast, suvehommikutel äratas linnulaul. Pääsukeksi oli palju, pesad elumaja ja kõrvalhoonete räästa all ja isegi laudas. Kui vahtrad ja õunapuud õitsesid, siis sumisesid kõikjal mesilased, kõik õitses ja lõhnas. Esimeseks oodatud joogiks oligi kasemahl, igal kevadel.

Oli sõjajärgne aeg, poest sai tšekkide alusel vaid vormileiba. Kõikidel inimestel olid linna lähedal põllulapid, kus kasvatati kartuleid ja mõnel ka vilja. Iga pere (ka korterites elavad) pidas kusagil lehma ja siga. Lehmi oli palju, lapsed käisid karjas, mõlemal pool jõge olid karjamaad ja need olid nii värskelt rohelistel tänu lehmadele. Kõik kraaviääred ja metsaalused niideti vikatitega loomadele söögiks ja heinaks. Ikka on silme ees nii roheline mesilasi täis karjamaa, see imekaunis puhta veega jõgi, kus vesi oli nii puhas, et jõid sealt karjalapsed ja meie lehmad. Suveõhtutel hüplesid veest õhku sääski püüdvad haugid ja neid oli väga palju. Meie püüdsime kahvliga kassile „härjapõtse“ ja kiusasime taga vähke – me ei teadnudki, et vähid söögiks sobivad. Igal päeval saime mõne vähi sõrme või varba külge, ka mesilasi oli nii palju, et nõelata saime pea iga päev. Olid parmud, olid kiilid. Jões elasid pisikesed viidikad – need läbustasid kalda ääres madalas vees, neid me kätte ei saanud. Ka kaanid olid ja neid me kartsime, ei kippunud kimbutama. Kui müstiline ja võluv oli udulooridesse mattunud jõgi hüplevate haugidega. Ujusime palju, ka suveöödel, ja vesi oli nii soe, soe...

Kui lehmad „kiili“ hakkasid jooksma, siis pidid karjalapsed kiiremini jooksma, et lehmad linnarahva põldudele ei pääseks. Ei olnud võimalik teed valida, ikka läbi võsa, ikka paljaste jalgadega. Ei juhtunud kordagi, et oleksime end vigastanud ja puuke ei olnud sellel ajal. Unustamatult kaunis on see mälestus, kuidas suured täissöönud lehmad väarikalt ja pidulikult karjamaalt kodu poole sammuvad. Autosid tol ajal oli väga üksikuid. Umbes 0,5 km tee oli otsast lõpuni täis lehma (neid oli palju, arvan, et võib-olla 100). Neid ootasid perenaised, naised istusid tee ääres ja igaüks tundis ära oma looma ja loom tundis ära oma perenaise. Ülejäänud loomad liikusid edasi linna poole ja iga tänava juures ootasid perenaised. Mulle meeldis istuda nende naiste hulgas, kui ma karjas ei olnud. Inimesed olid rahulikud, sõbralikud, lugupidavad, kaastundlikud. Kogu linnarahvas oli usklik, kõik käisid kirikus, palvelas.

Kuidas lõhnasid õitsevad sirelid, toomingad, metsalilled, kased. Kuidas kukkusid käod, laksutasid ööbikud. Kui palju oli varblasi ja teisi linde. Ei olnud telefoni, ei olnud televiisorit, raadiot ei tohtinud kuulata. Olid vaid looduse hääled, ka kino ei olnud. Kodus oli Perepiibel ja lauluraamat ja 2 suurt pildipiiblit. Pildipiiblis olid piibliteemalised kuulsate kunstnike maalide reproduktsioonid. Vaatasime neid pilte peaaegu igal võimalusel. Teksti seal ei olnud, aga nii mõndagi on praegu veel meeles (veeuputus näiteks). Igatahes minu ja mu õdede-vendade usu elu algas nendest pildipiiblitest. Kõik mu õed-vennad on kristlased. Need pildipiiblid hävisid, olen neid püüdnud leida, aga nad on vist kogu maailmast kadunud. Mõned aastad tagasi ilmus teade, et Logose poes on müügil pildipiibel. Ostsin selle raamatu, aga see pole see lapsepõlve pildipiibel.

Meelistegevus oli metsalillede korjamine, see oli nagu hasart, kes kõige rohkem lilli leiab, kodus olid kõik võimalikud kohad lilli täis. Nelipühade ajal toodi tubadesse kased. Jõulude ajal oli meil alati ilus kuusk, olid ka ehted. Mäletan, et kuuse ladvas oli jõulutäht, kuusele riputati ka punapõskseid sibulõunu. Olid suured ja kallid pühad pidulike roogadega ja pannkookidega, isa oskas ka kusagilt kommid välja võluda. Mulle meeldis kuuse all öösel istumas käia ja pimedas toas taevast ja tähti imetleda. Kõige suuremat ja säravamat tähte pidasin ma siis alati Jõulutäheks ja mõtlesin karjastele Petlemmas.

Mul oli täiuslikult kaunis lapsepõlv. Hiljem tekkisid probleemid: lugesin salaja „sopakaid“ ja pidasin oma naiivsuses tõeliseks eluks seda, millest kirjutasid „sopakad“. Igatsesin neid seiklusi ja põnevusi. Olin 15, kui lahkusin kodust. Ei osanud enda eest seista, ei saanud hakkama. Olin 20-aastane, kui kisendasin Jumala poole ja palusin abi. Isa aitas mind ja juhib, õpetab, aitab. Kasvatab läbi kannatuste. Olen Jumala õnnelik laps. Ma ei ole iialgi üksinda. Jeesus on minus ja minuga. Mu südames on Jeesuse eluase koos mu Taevase Isaga ja oma Püha Vaimuga elab Jumal mu südames. Ma olen õnnelik usu läbi Jumalasse. Ka praegusel raskel ajal.

Mõned aastad tagasi tahtsin külastada lapsepõlve radasid. Šokk oli suur: karjamaal kasvasid inimesekõrgused ohakad, jõele lähedale ei näinud ega saanud. Selle karjamaa jõe osal oli 2 saarekest, ühel neist kasvasid ka puud-põõsad. Nii maaliline ja ilus! Kui ilus puhkeala oleks see linnale! Nüüd käiakse puhkamas välismaal ja meie oma imelist ilu ei osata hoida ega hinnata. Mispärast? Miks?

Anonüümseks jääda soovinud koguduseliige

KUI OLEME ÄREVUSES, MIDA SAAME TEHA?

Aasta tagasi samal ajal ei olnud me veel kuulnud koroonaviirusest, olime küll kuulnud, aga see oli kusagil kaugel Hiinas ja maailma eri paigus on kogu aeg mõned haigused liikvel, tavaliselt need ju siia ei jõua. Ja ühtäkki oli meil üleriigiline pandeemia ja eriolukord. Mis tähendas, et kõik, mida oli võimalik sulgeda, see kinni pandi. Isegi kirikud jäid pausile ja teenistused olid veebis. Suvel saime pisut kergemalt olla ja hilissügisest läks viirus taas liikvele.

Koroonatõbi närib meie meeli, füüsilist tervist ja rahandust, isegi kui viirus ja Covid-19 haigus jäävad meist eemale. See vähendab elujõudu ja toimimisvõimet, muutes selle mõju mõõtmatuks. Pandeemia kahjud algavad sellest, kuidas me reageerime üleüldisele olukorrale, kuidas meie elustiil muutub ja mida see kõik endaga kaasa toob. Kas julgeme välja minna? Mida me enda heaks teha saame? Mida saame teha teiste jaoks?

Praegu on paljud vähem või rohkem kriisijuhid. Pereema ja pereisa on kriisijuhid oma perekonnas, kirikuõpetaja on kriisijuht oma koguduses, õpetaja klassis, direktor asutuses ja kui elad üksinda – oled kriisijuht oma kodus. Eesmärk on sama – jääda terveks, hoida ennast ja lähedasi.

Siinkohal kriisijuhtidele mõned soovitused:

Hoidke ühendust oma lähedastega ja toetage üksteist. Ebamugavates olukordades parandab meeleolu lähedaste seltskond ja aega saab veeta koos ka distantisilt. Rääkige igapäevastest asjadest ja toredad meenutused teevad olemise rõõmsaks. Ärevust ja muret saab leevendada tavapärase päevakavade järgimisega. Regulaarsed magamis- ja söömisrütmid, liikumine ja sisukatele asjadele keskendumine parandavad ka meeleolu. Vähendage oma töökoormust, kui on võimalik. Lugege raamatuid, vaadake sarju, pange muusika mängima, võimelge ja tehke venitusharjutusi või õppige midagi huvitavat, näiteks veebis. Mõelge, mida olete tahtnud teha, aga pole aega olnud – ehk on nüüd võimalus.

Üks praeguse aja märksõna on määramatuse intolerants ehk ebakindluse talumine. Elu on ootamatult muutunud ja võib tunduda et me ei oska ette näha, mis juhtub ja mis veel muutub. Mõnikord võib tunduda, et kui ei saa asjades kindel olla, ei saa elu olla enam ühelgi tasandil piisavalt hea. Ebakindluse talumine on paljude jaoks keeruline, kuid on võimalik õppida elama asjadega, mida ei saa kontrollida ja mille puhul ei saa kunagi kindel olla.

Hingamisharjutused on need, mis lõõgastavad ja rahustavad, võtavad maha ärevust ja panevad ärevusest põksuva südame taas rahulikult lööma. Nn diafragmahingamine aitab kehal lõõgastuda. Ärevuses hakatakse hingama kiiresti, kuid pealiskaudselt. Harjutades rahustavat hingamist, saame tuua rahu endasse tagasi.

Siinkohal üks rahustava hingamise harjutus:

Võtke mugav asend. Istuge, kuid ärge ristake oma jalgu.

Pange üks käsi rinnale ja teine kõhule. Hingake aeglaselt sisse ja välja.

Hingamise ajal liigub ainult kõhu peale toetuv käsi. Rinna peale toetuv käsi peaks jääma oma kohale.

Pöörake tähelepanu oma hingamisele ja jätkake seda mõnda aega rahulikult.

Keskenduge hingamiste loendamisele: 1, 1, 2, 2 ja nii edasi. Keskenduge hingamise loendamisele kümneni ilma hingamist kiirendamata. Kui tähelepanu hajub, alustage uuesti number ühest ja jätkake rahulikult. Kiiret pole.

Õhk ja vesi on head terapeudid. Sügav ja rahulik hingamine toob tasakaalu. Samuti leevendavad veeprotseduurid ärevust ja maandavad stressi. Kodustest vahenditest on head dušš või vann.

Sind Jumal hoidku igal järsakul.

Sul Jumal andku läbipääsu igal rajal.

Sul Jumal muutku ohutuks kõik teed.

Ja võtku sind Ta oma embusse,

sind võtku oma käte vahele.

/Keldi palve/

Õnnistust ja hoidmist kõigile!

Velda Veia

Psühholoog, EELK Perekeskuse Haapsalu keskuse juhataja

PIIBLIVIKTORIIN.

1. Iisraeli rahva esiisadeks on Aabraham, Iisak ja Jaakob. Vanas Testamendis nimetab Jumal end sageli Aabrahami, Iisaki ja Jaakobi Jumalaks. Ühele neist 3-st andis Jumal ingli vahendusel lisanimeks Iisrael, mis tõlkes tähendab „Jumalaga võitleja“. Selle esiisa lisanimest on saanud oma nime ka iisraeli rahvas ja kaasaegne Iisraeli riik. Kes oli see esiisa?
2. Jumal tõi iisraeli rahva Moosese juhtimisel suurte imede ja tunnustähtedega välja Egiptusemaalt orjusekojast ning tegi temast oma äravalitud rahva. Enne seda tohutu suurt sündmust olid iisraellased egiptlaste poolt orjastatud. Mis oli see kõige peamine orjatöö, mida egiptlased sundisid iisraeli rahvast tegema?
3. Kui iisraeli rahvas vallutas Jumala juhtimisel endale Töötatud Maad ehk Kaananimaad, siis ühe linna alistasid nad mitte rünnakuga, vaid pasunate puhumisega 7 päeva järjest ümber linna müüride kõndides. Selle tulemusena varisesid linna müürid kokku. Arheoloogiliste väljakaevamiste andmetel on see vanim väljakaevatud muistne linn Iisraeli territooriumil. Mis linnaga on tegemist?
4. Jeesus andis oma järgijatele palju erinevaid käske, et õpetada neid elama kooskõlas oma taevase Isa tahtmisega. Kaht nendest käskudest on kristlik traditsioon nimetanud Suurteks Käskudeks: Suur Armastusekäsk ja Suur Misjonikäsk. Mis on nende Suurte Käskude sisu ja kuskohast võib neid Uues Testamendis leida?
5. Nende elus, kes on Jumala omad ja elavad Tema tahtmisega kooskõlas, toob Püha Vaim esile Vaimu viljad. Need on iseloomuomadused, mis ilmnevad kõik üheaegselt ja üheskoos; kui mõni neist puudub, siis sel juhul pole tegemist Vaimu viljadega. Pühakiri loetleb 9 Vaimu vilja. Millised need on?

Vastused

1. Jaakob (1Ms 32:23-33).
2. Telliskivide valmistamine savist ja õlgedest (2Ms 5:6-19).
3. Jeeriko (Jos 6:1-20).
4. Suur Armastusekäsk (Mt 22:37-40 või Mk 12:30-31). Suur Misjonikäsk (Mt 28:19-20).
5. Armastus, rõõm, rahu, pikk meel, lahkus, headus, ustavus, tasadus, enesevalitsus (Gl 5: 22-23).

KA NII VÕIB JUHTUDA.

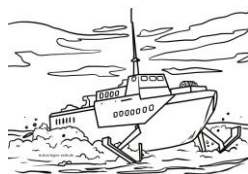
Laev jääb merel hirmsa tormi kätte. Reisisjate seas on ka üks preester. "Härra kapten," küsib ta ärevalt, "kas laev läheb põhja?"

"Ei," vastab kapten, "veel mitte. Madrused ropendavad veel, see on hea märk."

Torm muutub üha ägedamaks ja vaene preester lödiseb hirmust. "Härra kapten," küsib ta uuesti, "kas madrused ikka veel ropendavad?"

"Jah," vastab kapten, "nii kuidas vaid oskavad."

"Tänu ja kiitus Jumalale!" ohkab preester kergendatult.

JUHTSALM, MÖTISKLUS JA PALVE.

Kui surnuid üles ei äratata, siis „söögem ja joogem, sest homme sureme nagunii“!

1. Kr 15:32

Sel veebruarikuul jõuame taas paastuaega. Ülestõusmispühade-eelne pikk 7-nädalane paastuaeg algab alati kolmapäeval, mida nimetatakse ka tuhkapäevaks või tuhakolmapäevaks. Selle päeva

vaimulikuks sisuks on patukahetsus ning vana kirikliku kombe järgi joonistati kahetsejate otsaesisele tuhaga rist, kusjuures tuhk saadi eelmise aasta palmipuudepüha protsessioonis kasutatud roheliste okste põletamisel.

Tuhakolmapäevale eelnev päev on vastlapäev. See sõna on meie keelde tulnud saksa keelest: „Fasten“ (alamsaksa „vastel“) tähendab paastu, seega on ka vastlapäev kõige otsesemalt seotud paastuajaga. Meie rahva traditsioonilised vastlatoidud on olnud herne- või oasupp ja seajalad, mis eesti talurahvale tähendas tugevamat söömaaega. Järgnev paast polnud ainult kiriklik komme, vaid sageli ka lihtsalt paratamatus, sest paastuaja alguseks olid lihavarud juba enamasti lõppenud.

Mujal Euroopas oli aga linnarahva ning talurahvagi elujärg märksa parem ning vastlapeod olid läbi keskaja kuni tänapäevani välja tõelised sööma- ja joomaorgiad, suurejoonelised vastlakarnevalid aga metsikud pidustused, kus oli lubatud teha nii mõndagi, mille tegemist vagad ristiinimesed muul ajal vältisid. Kõigest sellest prassimisest ja pidutsemisest on selgesti nähtav inimeste meelsus: „Täna veel sööme ja teeme, sest nüüd tükk aega enam ei saa“. Paastuaeg ei tähendanud enamikule inimestest mitte rõõmsat enese ettevalmistamist Ülestõusmispühadeks sooviga Jumalale ligemale jõuda, vaid see oli nagu karistus, mis „tuli ära kanda“, kuna Kirik seda nõudis.

Siinkohal võiks tuua paralleeli kaasaegse kaalulangetajaga, kes määrab kindlaks ühe päeva, millest alates ta „hakkab korralikuks“, enne seda aga vitsutab mis jaksab, sest „edaspidi enam kunagi ei saa“. Iga psühholoog võiks öelda, et selline kaalulangetamine ei õnnestu mitte iialgi ega anna püsivaid tulemusi, sest eesmärgiks on ainult väline muutus: võtta alla nii-ja-niipalju kilosid. Samas ei ole inimene valmis muutma oma mõttemaailma, hoiakuid ja valesid söömisharjumusi ega kõrvaldama põhjuseid, miks need valed harjumused tal on tekkinud, seetõttu ei suuda ta kuigi kaua „korralik olla“. Ometi jätkatakse asjatuid katseid lõputult ega õpita nurjumistest. Nii kordusid ka vastlapäevaga seotud söömapeod aastast aastasse.

Mida arvab kaasaja kristlane paastuajast? Selle vaimulik tähendus on meile kõigile ilmselt üsna selge, kuid kas lepime ainult välise kombestikuga või igatseme ka reaalselt sisemist muutust? Millestki meeldivast loobumine aitab küll end distsiplineerida ja see tuleb ainult kasuks, kuid kas see viib meid Jumalale lähemale? Mida ähmasemalt ja umbmäärasemalt on sõnastatud eesmärk, seda raskem on seda saavutada. Peaksime endalt küsima, mida konkreetselt tähendab meie jaoks „Jumalale lähemale jõudmine“ just sellel, 2021. aasta paastuajal. Tavaliselt on see milleski selgusele jõudmine, seega võiksime selle sõnastada küsimusena ja paluda Jumalalt vastust. Puudutab see küsimus siis meid endid või Jumalat ennast või maailma ja kõike, mis seal sees – Tema ise juhib meid vastuseni kas siis palve või Pühakirja või kaasinimeste kaudu. Aga vastus tuleb ainult siis, kui oleme valmis seda vastu võtma: muutma oma hoiakuid ja arusaamu, mõtteviisi ja käitumist kooskõlas Tema tahtega.

**Issand, me palume: õnnista meid,
meie maad ja rahvast,
kõiki riike ja rahvaid
ja ava meie kõigi süda Sind otsima.
Sina ise oled töotanud,
et lased end leida igapähe,
kes Sind siira südamega otsib.
Puhasta meie tahe ja motiivid
ning tõmba meid oma armastusega nii tugevasti,
et me enam ei suudaks
ega tahaks vastu panna.
Kiitus ja tänu olgu Sinule, Issand,
Sinu Poja Jeesuse Kristuse läbi.**

Karin Teder

SÜNNIPÄEVAD VEEBRUARIS.

1. veebruar	Pille Talvar-Heckmann	60
2. veebruar	Erna Alt	89
	Asta-Marie Teder	81
	Hanna-Riina Klaos	
3. veebruar	Linda Pahk	97
	Norbert Kõre	
4. veebruar	Merike Joosani	
	Õnneli Lindal	
5. veebruar	Anne-Eve Salumets	78
	Tiit Salumäe junior	30
6. veebruar	Triin Toompuu	
7. veebruar	Toivo Inslermann	73
	Anu Mutso	
	Kristel Engman	45
7. veebruar	Elvis Rüütel	
8. veebruar	Katrin Kask	
	Viko Kõva	
	Marion Olenko	
9. veebruar	Kari Tynkkynen	55
10. veebruar	Anneli Kollom	50
12. veebruar	Michael Heckmann	
13. veebruar	Maarja Kõuts	
	Micha Strauss	
15. veebruar	Kadi Hüdsi	
16. veebruar	Anneli Mõisa	
	Joosep Rints	
18. veebruar	Vilve Virro	
	Darja Voog	30
	Roan Haapsal	
19. veebruar	Cassy Cassandra Kuuskla	
20. veebruar	Norah Laadoga	
21. veebruar	Heino Kahem	75
	Signe Saviir	60
23. veebruar	Aide Leit-Lepmets	55
	Rain Gontmacher	35
24. veebruar	Ellen-Velanie Jaks	87
	Tiina Hein	
	Ülla Paras	
	Johannes Alliku	
25. veebruar	Maarja-Liis Priske	
26. veebruar	Nora Reiljan	
28. veebruar	Mihkel Sims	

PALJU ÕNNE JA ROHKET ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE

MEENUTUSI JAANUARI KUUST.

2. jaanuaril tähistati Ülo Niine sünnipäeva. Ülo Niin on saanud koguduse teenetemärgi aastal 2005. Ta oli möödunud sajandil 16 aastat koguduse juhatuse esimees.

3. jaanuaril Vabadussõja relvarahu 101 aastapäeval pidas kõne linnapea Urmas Sukles ja piiskop Tiit Salumäe õnnistas Ridala koolile kingitud Eesti lipu.

Eesti uusim pühitsetud pühakoda on 21. detsembril 2020 pühitsetud Saku Toomase kirik. 31. jaanuaril seadis peapiiskop Urmas Viilma ametisse Saku Toomase kogudust Norra Misjoniseltsi misjonärina teeninud Magne Mølster'i koguduse õpetajaks. Kogudus kinkis oma õpetajale hõbedast ametiristi, mis on EELK õpetaja ametitunnus.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS.

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud kolmapäeval ja reedel kell 9 - 15.
Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palutakse kokku leppida telefon 5280635.
Kohtumine koguduse abiõpetaja Kristo Hüdliga palutakse kokku leppida telefon 56952758.

Telefon 473 7166, 473 7167.
E-post haapsalu@eelk.ee
Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>
Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu
Pangakonto IBAN EE811010602003965006 (SEB);
IBAN EE442200001120274032 (SWEDBANK).
Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-posti aadress lisatakse kirjasaaajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Diakoonia annetasmüük on avatud kokkuleppel – 53039835 Lia Salumäe.

Eesti kiriku elust saab lugeda <https://e-kirik.eelk.ee/>, <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

Jaani kirik on avatud vastavalt kokkuleppele.

Toomkirik on avatud piletiga K – P 11 – 17. Koguduste gruppidele on külastuseks ja palvuseks kirik avatud ettetellimisel (tel. 5280635).

Linnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS.

Tiit Salumäe E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.
Kristo Hüdsi E-post: kristo.hudsi@eelk.ee 56952758
Kristel Engman E-post: kengman@hotmail.com
Lydia Kalda E-post: lydia.kalda@hotmail.com .
Lia Salumäe E-post: salumae.lia@gmail.com 53039 835.
Lehte Ilves E-post: lehte.ilves@gmail.com
Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee
Maria Strauss E-post: mariastrauss@gmx.de
Tiia Laar E-post: tiia.laar@gmail.com
Teno Ilves E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soovide, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.

